

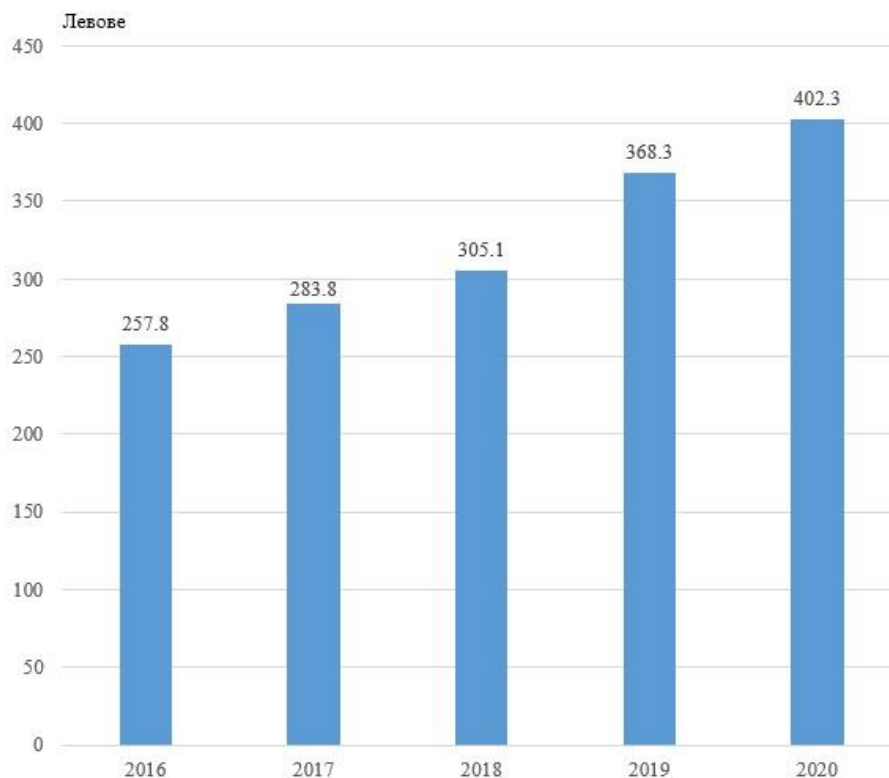
ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ ТЪРГОВИЩЕ ПРЕЗ 2020 ГОДИНА

Индикаторите за бедност и социално включване са част от общите показатели на Европейската общност за проследяване на напредъка на страните в борбата с бедността и социалната изолация. Основен източник на статистически данни за пресмятане на индикаторите е ежегодно провежданото наблюдение „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“. Получените данни позволяват изследване на бедността както на национално, така и на регионално ниво, като при изчисляване на линията на бедност за всяка област е приложен същият метод както при линията на бедност на национално ниво - 60% от средния общ разполагаем нетен доход на домакинствата в областта.

Оценка на бедността

През 2020 г. линията на бедност в област Търговище е 402.25 лв. средномесечно на лице от домакинство, при 451.00 лв. за страната. При този размер на линията под прага на бедност за област Търговище са били 18.9% от населението на областта, при 23.8% от населението на страната. Относителният дял на жените, живеещи в риск от бедност, е по-голям със 5.2 процентни пункта спрямо относителния дял на мъжете, съответно 21.4 и 16.2%. В сравнение с предходната година размерът на линията на бедност в област Търговище нараства с 9.2%, а относителният дял на бедното население намалява с 5.7 процентни пункта.

Фиг. 1. Линия на бедност в област Търговище - средномесечен размер

Системата за социална защита има съществено значение за редуциране на бедността. Данните за 2020 г. показват, че ако в доходите на домакинствата се включат доходите от пенсии, но се изключат останалите социални трансфери (обезщетения, социални и семейни помощи и добавки), равнището на бедност се повишава от 18.9% до 27.8%, или с 8.9 процентни пункта. Съответно при изключване на пенсиите и останалите социални трансфери равнището на бедност нараства до 38.0%, или с 19.1 процентни пункта.

Материални лишения на домакинствата

В общите показатели за оценка на бедността са включени и субективни индикатори, свързани с материални лишения. Те показват субективната оценка и личните нагласи на лицата и домакинствата относно възможностите за задоволяване на отделни нужди и потребности. За оценка на материалните лишения на домакинствата се използват девет въпроса, свързани с потреблението на конкретни стоки и услуги. Най-голям брой лица в област Търговище изпитват ограничения по отношение възможностите да посрещнат неочаквани разходи (за неотложен ремонт на жилището или колата, подмяна на пералня или хладилник, внезапно заболяване и др.) със собствени средства (40.2%), на почивката извън дома (38.5%), както и ограничения при отоплението на жилището си (21.2%). Успоредно с това 1.7% от лицата не могат да си позволят телефон, вкл. мобилен, 0.3% - цветен телевизор, 4.8% - автоматична пералня. 19.4% от лицата в домакинствата изпитват затруднения при плащането навреме на разходите, свързани с жилището, а 19.1% от лицата не могат да си позволят потребление на месо, пиле или риба всеки втори ден. През 2020 г. 14.5% от населението в област Търговище живее с материални лишения (ограничения в 4 от 9 показателя).

Комбиниран индикатор

Във връзка с поставените цели по ключови области в стратегията „Европа 2020“ от изследването на доходите и условията на живот (EU-SILC) се изчислява комбиниран показател за регулярен мониторинг на напредъка на страните при изпълнение на националните подцели. Показателят включва лица, живеещи в риск от бедност, с материални лишения и в домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност. Комбинирането на трите показателя показва, че през 2020 г. 22.7% от населението в област Търговище, или 25.2 хил. лица, са били в риск от бедност и социално изключване. Стойността на показателя намалява с 11.4% процентни пункта спрямо 2019 г. по-значително при мъжете - с 13.2 процентни пункта, в сравнение с жените - 9.8 процентни пункта.

Методологични бележки

Наблюдението за доходите и условията на живот (EU-SILC) като част от Европейската статистическа система (ESS) се осъществява по единна методология, определена с Регламент № 1177/2003 на Европейския парламент и на Съвета, и осигурява информация за моментното състояние (cross-sectional data) и от повторени във времето (longitudinal data) изменения в доходите, равнище и структура на бедността и социалната изолация.

Целевата съвкупност в изследването (EU-SILC) са всички обикновени домакинства и техните членове, живеещи на територията на страната в момента на наблюдение. Лицата, живеещи в колективни домакинства и в институции, са изключени като цяло от целевата съвкупност.

До 2015 г. изследването се провежда върху 4-годишен ротационен панел от обикновени домакинства. Размерът на извадката за 2020 г. включва 9 052 домакинства от 6 ротационни групи от всички области на страната. Освен домакинството, попаднало в извадката, обект на наблюдение са и всички негови членове на възраст 16 и повече навършени години. Извадката се състои от шест ротационни групи, като всяка година една от ротационните групи отпада от наблюдението и се заменя с нова. Този ротационен модел на извадка осигурява два типа данни:

- Моментни (данни от текущата година на наблюдение)
- Лонгитудинални (данни за домакинствата, участвали в поне две последователни години).

Наблюдението се провежда с два типа анкетни карти:

- Въпросник за домакинството
- Индивидуална анкетна карта за всяко лице от домакинството на възраст 16 и повече навършени години.

Основни понятия

Линия на бедност

За изследване на равнището на бедност в методологията на Евростат се използва общ разполагаем нетен доход. Линията на бедност представлява 60% от средния общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Еквивалентни скали

За пресмятане на индикаторите за бедност и социално включване се използва общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица. Поради различния състав и брой лица в домакинствата се прилагат еквивалентни скали. Използва се модифицираната ОЕСД скала, според която първият възрастен на 14 и повече навършени години получава тегло единица, вторият възрастен на 14 и повече навършени години - тегло 0.5, и всяко дете под 14 години - тегло 0.3. Теглата се присъждат на всеки член на домакинството и се сумират, за да се получи еквивалентен размер на домакинството. Общият разполагаем нетен доход за всяко домакинство се разделя на неговия еквивалентен размер и се формира общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Претегляне на данните

Базата данни за всяка страна съдържа следните тегла:

Домакинско тегло (целева променлива DB090) за получаване на действителния брой обикновени домакинства в страната.

Персонално тегло (целева променлива RB050) за получаване на действителния брой лица на територията на страната.

Персонално тегло за всеки член на домакинството на възраст 16 и повече навършени години (целева променлива RB040) за получаване на броя на лицата на възраст 16 и повече навършени години на територията на страната.

При изчисляване на индикаторите за бедност се използва персоналното тегло (RB050), тъй като статусът на бедност се изчислява на индивидуално ниво и целевата група се отнася към цялото население, живеещо в обикновени домакинства. За някои от индикаторите, фокусирани върху лицата на възраст 16 и повече навършени години (например „относителен дял на работещите бедни“), се използва персонално тегло (RB040) за лицата на възраст 16 и повече навършени години.

При изчисляване на индикаторите теглата се коригират с претеглящ фактор за отразяване на липсващите случаи (домакинства с нулеви доходи) в изследването (RB050a).

Поради извадковия характер на изследването за доходите и условията на живот по някои основни показатели са изчислени следните оценки:

1. Оценки на показателя „риск от бедност“ в област Търговище през 2020 година

Индикатори	Относителен дял - %	Стандартна грешка
Население в риск от бедност или социално изключване		
Общо	22.7	3.8
Мъже	21.0	4.0
Жени	24.3	5.3
0 – 17 години	29.4	12.3
18 – 64 години	13.0	2.9
65+ години	43.5	6.1
Риск от бедност		
Общо	18.9	3.8
Мъже	16.2	4.0
Жени	21.4	5.2
0 – 17 години	29.4	12.3
18 – 64 години	9.4	2.7
65+ години	36.4	5.9
Материални лишения		
Общо	14.5	4.0
Мъже	13.0	4.3
Жени	16.0	5.1
0 – 17 години	27.1	12.5
18 – 64 години	8.8	2.8

65+ години	20.4	5.4
Домакинства с нисък интензитет на икономическа активност		
Общо 18 - 59 години	5.5	2.1
Мъже	7.0	2.8
Жени	3.8	3.2
Общо 0 - 17 години	9.7	9.2
Общо 0 - 59 години	6.5	3.5

Повече информация за индикаторите на бедност и социално включване може да се намери на сайта на НСИ в рубриката „Социално включване и условия на живот“ и в Информационна система ИНФОСТАТ.